

V imenu spodaj podpisanih organizacij

Za:

Okoljski ministri vseh držav članic EU
Kmetijski ministri vseh držav članic EU
Finančni ministri vseh držav članic EU
(Za celoten seznam prejemnikov glej Prilogo A.)

Poziv državam članicam EU, naj sprejmejo nujne ukrepe za ustrezno izvajanje in izvrševanje uredbe EU o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov

Spoštovani ministri,

Spodaj podpisane organizacije čestitamo EU in njenim državam članicam za zgodovinsko sprejetje uredbe EU o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov (v nadaljevanju: uredba o krčenju gozdov).¹ Z uredbo o krčenju gozdov sta prepovedana dajanje nekaterih proizvodov, povezanih s krčenjem ali degradacijo gozdov po vsem svetu, na trg EU ter njihov izvoz s trga EU, od uvoznikov in velikih trgovcev na drobno pa se zahteva sprejetje ukrepov za zmanjšanje tveganj povezave njihovih izdelkov s tovrstnim uničevanjem.

Ko je zakon 29. junija 2023 stopil v veljavo, je več kot 150 organizacij civilne družbe podpisalo [izjavo](#), v kateri so opisane obveznosti držav članic v prvih 18 mesecih njegove uporabe.

Spodaj podpisane organizacije želimo znova izpostaviti, da sta ustrezno izvajanje in izvrševanje uredbe o krčenju gozdov v vseh državah članicah EU pomembna prednostna naloga. To je nujno za doseganje ciljev te uredbe.

V skladu s tem vas pozivamo, da ustanovite pristojen izvršilni organ, ki bo deloval neodvisno, dodelite zadostna sredstva, uvedete stroge nacionalne kazni, zagotovite dosledno izvrševanje zakona, zagotovite usposabljanje in ozaveščanje ter sodelujete s tretjimi državami.

V uredbi se priznava, da je širjenje kmetijskih zemljišč – zlasti ker je povezano z blagom iz Priloge I – zaskrbljujoče hitro ter pospešuje podnebne spremembe in izgubo biotske raznovrstnosti. Da bi se ti trendi obrnili, je nujno potrebno uspešno doseganje cilja uredbe, ki zadeva omejitve krčenja in degradacije gozdov zaradi potrošnje in proizvodnje v EU.

Uredba o krčenju gozdov je prvi tovrstni zakon na svetu. Imela bo funkcijo pomembnega mednarodnega merila za druge velike porabnike t. i. blaga, ki pomeni tveganje za gozdove.

Tu ne bo časa za učenje na napakah. Svetovno podnebje in biotska raznovrstnost sta se znašla na robu, znanstveniki pa so izdali »zadnje opozorilo«² glede podnebne krize.² Predsednica Evropske

¹Uradni list Evropske unije. *Uredba (EU) 2023/1115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. maja 2023 o omogočanju dostopnosti nekaterih primarnih in drugih proizvodov, povezanih s krčenjem in degradacijo gozdov, na trgu Unije in njihovem izvozu iz Unije ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 995/2010*. EUR-Lex, 2023. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=OJ:L:2023:150:TOC>.

²The Guardian. *IPCC Climate Crisis Report Delivers Final Warning on 1.5°C*. The Guardian, 20. marec 2023. <https://www.theguardian.com/environment/2023/mar/20/ipcc-climate-crisis-report-delivers-final-warning-on-15c>.

komisije Ursula von der Leyen je reševanje podnebnih sprememb označila za »največjo odgovornost in priložnost našega časa«.³

Glede na dosedanje izkušnje je bistveno, da skušajo države članice že od prvega dne storiti vse, kar je v njihovi moči, za ustrezno izvajanje in izvrševanje uredbe o krčenju gozdov. Z uredbo EU o lesu, ki je bila navdih za uredbo o krčenju gozdov in jo bo nadomestila, se je skušalo ustaviti uvoz nezakonito pridobljenega lesa v Evropo. Veljati je začela pred desetletjem, vendar v skladu s študijo EU iz leta 2021 ni imela »bistvenega vpliva na količino lesa, uvoženega iz virov, za katere je znano, da so zelo tvegani«.⁴ Tudi nevladne organizacije in novinarji so od sprejetja uredbe o lesu večkrat razkrili primere uvoženega nezakonitega lesa.⁵

Cilj uredbe o lesu torej ni bil dosežen. Ne moremo si privoščiti, da bi se to ponovilo tudi v primeru uredbe o krčenju gozdov.

Eden od ključnih vzrokov za ta neuspeh, ki je bil ugotovljen v študiji EU iz leta 2021, je bila neuskkljenost držav članic pri preverjanju skladnosti z določbami in izrekanju kazni za kršitev pravil. Številni uslužbenci ustreznih organov, pristojnih za izvajanje uredbe EU o lesu, se trudijo po svojih najboljših močeh, vendar delujejo v nemogočih razmerah. Na voljo imajo premalo sredstev, odvrta se jih od uporabe najhujših kazni, njihovo delo hromijo tožilci in sodniki, ki niso dovolj usposobljeni na zadevnem področju, poleg tega pa jih ovira dejstvo, da si drugi državni organi ne izmenjujejo informacij.

Da bi imela uredba o krčenju gozdov dejanski učinek, ki je tako nujno potreben, bi morale vse države članice izhajati iz izkušenj, pridobljenih pri izvajanju uredbe o lesu.

Komisija, Evropski parlament in Svet so za to že pripravili podlago. Zagotovili so, da uredba o krčenju gozdov vključuje vrsto ukrepov, usmerjenih v izboljšanje njenega izvajanja v državah EU. V uredbi je določeno najmanjše število obveznih preverjanj skladnosti z določbami, ki jih morajo izvajati organi v državah članicah, podane so posebne smernice glede dovolj odvrtilnih kazni, prav tako pa je formalno urejeno sodelovanje s carinskimi organi. Uredba poleg tega vključuje tudi podrobne zahteve glede vrste informacij, ki jih morajo pristojni izvršilni organi držav članic predložiti Komisiji in objavljati. Kršitelji bodo zdaj poimensko navedeni na javnem seznamu pravnomočnih sodb. Poleg tega lahko tretje osebe na sodišču vložijo zahtevek za preverjanje učinkovitosti nacionalnih izvršilnih organov, če ti ne izpolnjujejo svojih dolžnosti.

Čeprav so te izboljšave dobrodošle, same po sebi ne bodo zadostovale za zagotovitev drugačnega rezultata, kot je bil dosežen v primeru uredbe o lesu. Kar je najbolj potrebno, je pripravljenost vsake

³Evropska Komisija. *Uvodni nagovor v Evropskem parlamentu: Ursula von der Leyen, kandidatka za predsednico Evropske komisije*. Evropska Komisija – Tiskovni kotiček, 16. julij 2019.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/SPEECH_19_4230.

⁴Evropska Komisija. *Uredba (EU) št. 995/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. oktobra 2010 o določitvi obveznosti gospodarskih subjektov, ki dajejo na trg les in lesne proizvode*, 31. marec 2021. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32010R0995>

⁵Glej na primer Earthsight. *Timber Linked to Wagner Group*. <https://www.earthsight.org.uk/news/timber-linked-to-wagner-group>; Earthsight. *Complicit in Corruption: How Top Global Brands Import Violent Crime, Environmental Destruction and Corruption*. <https://www.earthsight.org.uk/investigations/complicit-in-corruption>; Earthsight. *The Fixers: Exposing the Shadows of Global Deforestation*. Earthsight, b. d. <https://www.earthsight.org.uk/news/thefixers>; Earthsight. *Rubber-stamping Repression: How EU governments and a global green label made European furniture buyers complicit in torture*. <https://www.earthsight.org.uk/news/rubberstampingrepression>.

države članice, da zakon ustrezno izvaja in dosledno izvršuje. Bistveno je, da je ta zaveza jasna od samega začetka in jo sprejmejo najvišji voditelji držav članic.

Drugi ključni vidik uredbe je člen 30 o sodelovanju s tretjimi državami. Bistvenega pomena je, da to sodelovanje podpira razvoj in izvajanje javnih sistemov sledljivosti kmetijskih in gozdarskih proizvodov v državah proizvajalkah ter dobro upravljanje gozdov. V nasprotnem primeru se lahko proizvodi, ki pospešujejo krčenje gozdov, preprosto preusmerijo na druge trge, kar zmanjšuje učinkovitost zakona.

Za zagotovitev učinkovitega izvrševanja uredbe EU o krčenju gozdov vas pozivamo, da sprejmete naslednje takojšnje ukrepe:

- 1. Podajte jasno sporočilo:** Ustreznim organom, ki sodelujejo pri izvrševanju uredbe, podajte jasno sporočilo na visoki ravni o tem, da se pričakuje odločen in dosleden pristop ter da jim bo zagotovljena podpora. Treba je tudi poudariti, da je pričakovano, da v nekaterih primerih skladnosti z določbami ne bo mogoče dokazati in da je treba v takih primerih tovrstnim proizvodom preprečiti vstop na trg EU, vse dokler niso sprejeti nadaljnji ukrepi.
- 2. Dodelite zadostna sredstva:** Izvršilnim organom zagotovite potrebna finančna sredstva in osebje, da jim omogočite izvajanje strogih preverjanj skladnosti z določbami in preiskav.
- 3. Določite stroge kazni:** Določite stroga nacionalna pravila, s katerimi bodo uvedene učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazni v primeru neskladnosti z določbami. Stroge kazni bi podjetja morale odvracati od kršenja uredbe.
- 4. Zagotovite dosledno uporabo:** Zagotovite dosledno uporabo uredbe v vsaki državi članici in dobro usklajenost držav članic.
- 5. Zagotovite usposabljanje in ozaveščanje:** Zagotovite, da bo osebje, zadolženo za izvajanje in izvrševanje uredbe, dobro usposobljeno glede tehničnih in pravnih vidikov zakona. To vključuje osebje pristojnega organa ter sodstvo in tožilstvo. Organizirajte kampanje za ozaveščanje in pozivanje k skladnosti z določbami.
- 6. Sodelujte s tretjimi državami:** Podpirajte razvoj in izvajanje javnih sistemov sledljivosti kmetijskih in gozdarskih proizvodov držav proizvajalk ter dobro upravljanje gozdov, da zagotovite, da bo dosežen cilj zakona glede prispevanja k zaustavitvi krčenja gozdov in njihove degradacije ter kršitev človekovih pravic v navedenih dobavnih verigah.

Na voljo je podrobna pravna analiza o ključnih obveznostih držav članic EU v skladu z uredbo o krčenju gozdov,⁶ kar bi lahko podprlo prizadevanja organov pri izvajanju njihovih pooblastil.

Pozivamo vas k odločnemu ukrepanju. Neukrepanje ima izredno resne posledice – ne le za gozdove in biotsko raznovrstnost, temveč tudi za podnebje in blaginjo skupnosti, ki so odvisne od teh ekosistemov.

Pripravljeni smo sodelovati z vami pri izvajanju in izvrševanju uredbe EU o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, da bi pomagali uresničiti njen preobrazbeni potencial.

⁶ClientEarth. *Nova Uredba EU o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov: glavne obveznosti za države članice EU.* <https://www.clientearth.org/latest/documents/the-new-eu-deforestation-free-products-regulation-key-obligations-for-eu-member-states/>.

BirdLife Sweden, Švedska

Canopée, Francija

Comité Schone Lucht, Nizozemska

Deutsche Umwelthilfe e.V., Nemčija

Earthsight, Združeno kraljestvo

Ecologistas en Acción, Španija

Ecumenical academy (Ekumenická akademie), Češka

Environmental Investigation Agency (EIA), Združeno kraljestvo

Fern, Belgija

Focus Association for Sustainable Development, Slovenija

Forests of the World, Danska

Forum Ökologie & Papier, Nemčija

Green Transition Denmark, Danska

Harvest, Norveška

Imaflores, Brazilija

Latvian Ornithological Society, Latvija

Leafmilieu, Nizozemska

Mighty Earth, ZDA

NGO ForestCom, Ukrajina

Nyt Europa, Danska

One tree one nose, Uganda

Palm oil watch, Češka republika

Polski Klub Ekologiczny w Krakowie Koło Miejskie w Gliwicach, Poljska

Protect the Forest, Švedska

Rainforest Foundation Norway, Norveška

ROBIN WOOD e.V., Nemčija

Save Estonia's Forests, Estonija

Save-Elephants, z.s., Češka republika

Südwind, Avstrija

ZERO - Associação Sistema Terrestre Sustentável, Portugalska

Priloga A.

Celoten seznam prejemnikov, ki jim bo pismo poslano poleti:

Avstrija: Leonore Gewessler, zvezna ministrica za podnebne ukrepe, okolje, energijo, mobilnost, inovacije in tehnologijo, Norbert Totschnig, zvezni minister za kmetijstvo, gozdarstvo, regije in upravljanje voda, in Magnus Brunner, zvezni minister za finance.

Belgija: Zakia Khattabi, ministrica za podnebje, okolje, trajnostni razvoj in zeleni posel, David Clarinval, minister za srednji razred, MSP, samozaposlene, kmetijstvo, socialno vključevanje in mestno politiko, in Vincent Van Peteghem, minister za finance.

Bolgarija: Julian Popov, minister za okolje in vode, Kiril Vatev, minister za kmetijstvo in prehrano, in Assen Vassilev, minister za finance.

Hrvaška: Davor Filipović, minister za gospodarstvo in trajnostni razvoj, Marija Vučković, ministrica za kmetijstvo, in Marko Primorac, minister za finance.

Ciper: Petros Xenophontos, minister za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje, in Makis Keravnos, minister za finance.

Češka: Petr Hladík, minister za okolje, Marek Výborný, minister za kmetijstvo, in Zbyněk Stanjura, minister za finance.

Danska: Magnus Heunicke, minister za okolje, Jacob Jensen, minister za prehrano, kmetijstvo in ribištvo, in Nicolai Wammen, minister za finance.

Estonija: Kristen Michal, minister za podnebje, Madis Kallas, minister za regionalne zadeve, in Mart Vörklaev, minister za finance.

Finska: Kai Mykkänen, minister za okolje in podnebne spremembe, Sari Essayah, ministrica za kmetijstvo in gozdarstvo, in Riikka Purra, ministrica za finance.

Francija: Christophe Béchu, minister za ekološki prehod in teritorialno kohezijo, Marc Fesneau, minister za kmetijstvo in prehrano, in Bruno Le Maire, minister za finance.

Nemčija: Steffi Lemke, zvezna ministrica za okolje, ohranjanje narave, jedrsko varnost in varstvo potrošnikov, Cem Özdemir, minister za prehrano in kmetijstvo, in Christian Lindner, minister za finance.

Grčija: Thodoros Skylakakis, minister za okolje in energijo, Eleftherios Avgenakis, minister za razvoj podeželja in prehrano, in Kostis Hatzidakis, grški minister za nacionalno gospodarstvo in finance.

Madžarska: Anikó Raisz, državna sekretarka za okoljske zadeve in krožno gospodarstvo na Ministrstvu za tehnologijo in industrijo, dr. István Nagy, minister za kmetijstvo, in Mihály Varga, minister za finance.

Irska: Eamon Ryan, minister za okolje, podnebje, komunikacije in promet, Charlie McConalogue, minister za kmetijstvo, prehrano in morje, in Michael McGrath, minister za finance.

Italija: Gilberto Pichetto Fratin, minister za okolje in energetska varnost, Francesco Lollobrigida, minister za kmetijstvo, in Giancarlo Giorgetti, minister za gospodarstvo in finance.

Latvija: Māris Sprindžuks, minister za varstvo okolja in regionalni razvoj, Didzis Šmits, minister za kmetijstvo, in Arvils Ašeradens, minister za finance.

Litva: Simonas Gentvilas, minister za okolje, Kęstutis Navickas, minister za kmetijstvo, in Gintarę Skaistę, ministrica za finance.

Luksemburg: Joęlle Welfring, ministrica za okolje, podnebje in trajnostni razvoj, Claude Haagen, minister za kmetijstvo, vinogradništvo in razvoj podeželja, in Yuriko Backes, ministrica za finance.

Malta: Miriam Dalli, ministrica za okolje, energijo in podjetništvo, Sharlo Camilleri, minister za kmetijstvo, ribištvo in pravice živali, ter Clyde Caruana, ministrica za finance in zaposlovanje.

Nizozemska: Vivianne Heijnen, državni sekretar za infrastrukturo in vode, Piet Adema, minister za kmetijstvo, naravo in kakovost hrane, in Sigrid Kaag, ministrica za finance.

Poljska: Anna Moskwa, ministrica za podnebje in okolje, Robert Telus, minister za kmetijstvo in razvoj podeželja, in Magdalena Rzeczkowska, ministrica za finance.

Portugalska: Duarte Cordeiro, minister za okolje in podnebne ukrepe, Maria do Céu, Antunes, ministrica za kmetijstvo in prehrano, in Fernando Medina, minister za finance.

Romunija: Barna Tánczos, minister za okolje, vode in gozdarstvo, Florin-Ionuț Barbu, minister za kmetijstvo in razvoj podeželja, in Marcel Ioan Boloș, minister za finance.

Slovaška: Milan Chrenko, minister za okolje, podnebje in energijo, profesor Jozef Bíreš, minister za kmetijstvo in razvoj podeželja, in Michal Horváth, minister za finance.

Slovenija: Uroš Brežan, minister za naravne vire in prostor, Irena Šinko, ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, in Klemen Boštjančič, minister za finance.

Španija: Teresa Ribera Rodríguez, ministrica za ekološki prehod in demografske izzive, Luis Planas, minister za kmetijstvo, ribištvo in prehrano, in María Jesús Montero Cuadrado, ministrica za finance in javno upravo.

Švedska: Romina Pourmokhtari, ministrica za podnebje in okolje, Peter Kullgren, minister za podeželje, in Elisabeth Svantesson, ministrica za finance.